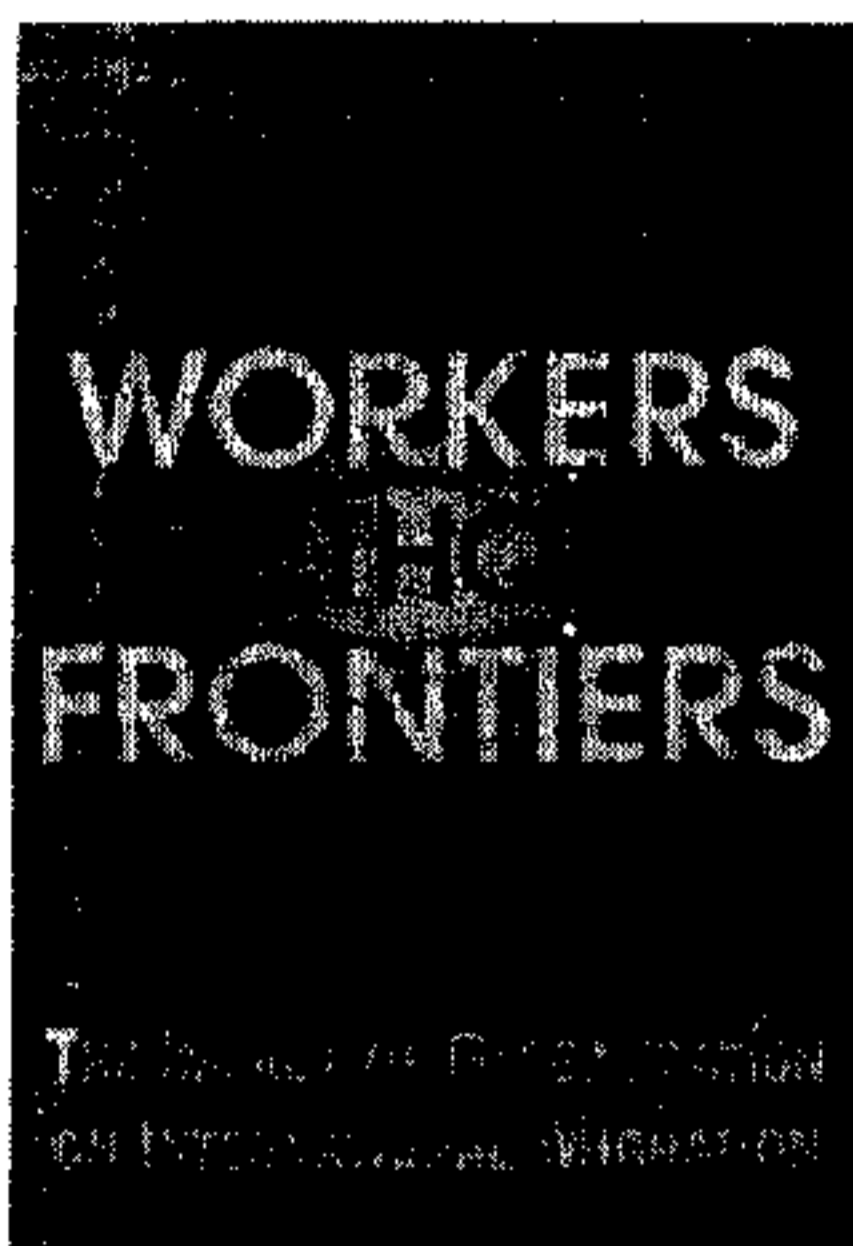

วิจารณ์และแนะนำหนังสือ

Workers without Frontiers by Peter Stalker

Price: 30 SF, US\$ 18.95 and £12.95

Order: ILO, Geneva.

อ้างอิง: World of Work Magazine, No.34

April/May, 2000 หน้า 4 - 7 และ 38

ปัจจุบันจำนวนผู้ย้ายถิ่นทั่วโลกมีมากกว่า 120 ล้านคน เพิ่มขึ้นจาก 75 ล้านคนในปี 2508 และมีแนวโน้มว่าจำนวนดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนเรียกได้ว่าโลกนี้ไร้พรมแดน หนังสือเล่มนี้ได้กล่าวเน้นถึงผลกระทบของโลกาภิวัตน์ต่อการโยกย้ายถิ่นของประชากรโลก

ในยุคของการแข่งขันแบบมีผู้ชนะและผู้แพ้ ในปัจจุบันผู้แพ้อาจไม่ต้องถึงตาย แต่

ส่วนใหญ่ย้ายถิ่นฐานไปหากินในดินแดนอื่น สาเหตุที่ผู้แพ้ต้องย้ายถิ่นไปหากินที่อื่นก็เนื่องจากรายได้ที่สูงกว่าเป็นสิ่งสำคัญ

จากตัวเลขที่อ้างในหนังสือเล่มนี้ระบุว่า

- จากการสำรวจในปี 2539 คนเม็กซิกันที่โยกย้ายถิ่นไปหากินในอเมริกาอย่างไม่ถูกกฎหมาย มีรายได้โดยเฉลี่ย US\$ 278 ต่อสัปดาห์ เมื่อเปรียบเทียบกับคนเม็กซิกันที่ทำงานในประเทศของตน ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยเพียง US\$ 31 ต่อสัปดาห์ จะเห็นได้ว่ารายได้เฉลี่ยต่างกันถึง 9 เท่า

- ในปี 2540 พบว่าคนงานชาวอินโดนีเซียที่ไปทำมาหากินในมาเลเซียมีรายได้เฉลี่ย US\$ 2 ต่อวัน เปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยของชาวอินโดนีเซียที่ทำงานในประเทศตนเองผู้ใช้แรงงานเพียง US\$ 0.28 ต่อวัน รายได้มากกว่ากันประมาณ 7 เท่า

- ในปี 2538 ค่าจ้างรายชั่วโมงในภาคอุตสาหกรรมขึ้นอยู่กับระดับแตกต่างกันมาก ระหว่างประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนา เช่น

ฝรั่งเศส	US\$ 19.34	จีนและอินเดีย	US\$ 0.25
เยอรมัน	US\$ 31.88	ไทย	US\$ 0.46
ญี่ปุ่น	US\$ 23.66	รัสเซีย	US\$ 0.60
ฮังการี	US\$ 1.70	ออสเตรเลีย	US\$ 14.4
โปแลนด์	US\$ 2.09	แคนาดา	US\$ 16.03
อังกฤษ	US\$ 13.77	อเมริกา	US\$ 17.02

ผู้เขียนแสดงความเห็นว่า เมื่อโลกพัฒนาขึ้น การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่ายมากขึ้น ทำให้การโยกย้ายถิ่นของคนในโลกเปลี่ยนไปในลักษณะที่มีการย้ายถิ่นอย่างถาวรน้อยลง ในปี 2533 ค่าเดินทางโดยเครื่องบินลดลง 20 เปอร์เซ็นต์ต่อระยะทางที่บินจากค่าโดยสารในปี 2473 และระหว่างปี 2473 - 2539 ค่าพูดโทรศัพท์ทางไกลระหว่างลอนดอนและนิวยอร์กลดลงจาก US\$ 300 เหลือเพียง US\$ 1 ต่อการพูดคุย 3 นาที

การติดต่อสื่อสารที่สะดวกรวดเร็ว ทำให้การเดินทางเป็นไปโดยสะดวกและง่ายดายขึ้น แต่ปัญหาการโยกย้ายถิ่นข้ามประเทศกลับเป็นปัญหาที่ยุ่งยากและซับซ้อนยิ่งขึ้นและสิ่งที่เปลี่ยนไปอย่างเห็นได้ชัดได้แก่มีประเทศในโลกลหลายประเทศมากขึ้นที่มีฐานะเป็นประเทศส่งออกแรงงานข้ามชาติ และมีประเทศนำเข้าแรงงานข้ามชาติเพิ่มจำนวนขึ้นเช่นกัน จากการวิเคราะห์รูปแบบโยกย้ายถิ่นใน 152 ประเทศ โดยองค์การแรงงานระหว่างประเทศ พบว่า ระหว่างปี 2513 - 2533 มีประเทศผู้นำเข้าแรงงานต่างชาติเพิ่มขึ้นจาก 39 เป็น 67 ประเทศ และมีประเทศที่ส่งออกแรงงานข้ามชาติเพิ่มขึ้นจาก 29 เป็น 55 ประเทศ มีบางประเทศในจำนวนนั้นเป็นทั้งผู้นำเข้าและส่งออกแรงงานต่างชาติ เพิ่มขึ้นจาก 4 เป็น 15 ประเทศในช่วงเวลาเดียวกันนั้น

ผู้เขียนชี้ให้เห็นปัญหาสังคมและการเมืองในประเทศผู้นำเข้าแรงงานต่างชาติ อันเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการต่อต้านผู้ย้ายถิ่นในระยะหลัง ๆ รัฐบาลของประเทศผู้นำเข้ามักไม่สนใจที่จะทำอะไรให้กระทบต่อธุรกิจและการเงินระหว่างประเทศ แต่ตั้งหน้าตั้งตาจะขัดขวางการลักลอบแรงงานเข้าประเทศเป็นสำคัญ ทำ

ให้เกิดธุรกิจใหม่ในการลักลอบนำเข้าแรงงานต่างชาติแพร่ไปทั่วโลก มีธุรกิจบริการทำวีซ่าเถื่อน ช่วยจัดการเรื่องเดินทางและจัดหางานในดินแดนใหม่ให้เสร็จเรียบร้อย และมีแนวโน้มว่าธุรกิจใหม่ดังกล่าวจะขยายตัวเพิ่มขึ้น

ในยุโรปเมื่อปี 2536 ประมาณ 15 - 30 เปอร์เซ็นต์ของแรงงานต่างชาติเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายโดยใช้บริการดังกล่าว ในหนังสือเล่มนี้ยังมีข้อความตอนหนึ่งระบุว่าในกรณีของการลักลอบโดยผิดกฎหมายมีจำนวนมากกว่าอีกในกรณีหลังพบว่ามีจำนวนถึง 20 - 40 เปอร์เซ็นต์

ธุรกิจผิดกฎหมายนำแรงงานหรือผู้ลักลอบเข้าประเทศนับเป็นธุรกิจที่ทำรายได้เป็นอย่างดี เช่น การลักลอบนำผิดกฎหมายจากยุโรปตะวันออกเข้าประเทศพัฒนาแล้วในยุโรปโดยทางรถยนต์หรือนำเข้าคนอย่างผิดกฎหมายจากโมร็อกโกไปยังสเปน แต่ละหัวมีรายได้ถึง US\$ 500 แต่ยิ่งราคาถูกกว่าค่าบริการนำเข้าคนจีนอย่างผิดกฎหมายสู่ประเทศสหรัฐอเมริกา แต่ละหัวต้องจ่ายสูงถึง US\$ 30,000 หนังสือเล่มนี้คาดประมาณว่าธุรกิจนำเข้าคนโยกย้ายถิ่นอย่างผิดกฎหมายทั่วโลกเป็นธุรกิจมูลค่ามหาศาลระหว่าง US\$ 5 - 7 พันล้านต่อปี

การไหลของแรงงานระหว่างประเทศยังก่อให้เกิดธุรกิจปลอมแปลงเอกสารด้วย ในหนังสือเล่มนี้ระบุว่ากรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางปลอมแปลงเอกสารการเดินทางที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พาสปอร์ตเกาหลีและญี่ปุ่น โดยค่าใช้จ่ายการปลอมแปลงเอกสารพาสปอร์ตให้ชาวจีนอพยพสามารถมีพาสปอร์ตญี่ปุ่นที่สามารถเดินทางไปทั่วโลก แต่ละเล่มต้องจ่ายสูงถึง US\$ 2,000

นอกจากธุรกิจที่กล่าวถึงแล้ว หนังสือเล่มนี้ยังเปิดเผยว่ามีธุรกิจเงินกู้ยืมสำหรับผู้อพยพเกิดขึ้นด้วย ทั้งเงินกู้ระยะสั้นและเงินกู้ระยะยาวส่วนมากดำเนินการโดยบริษัทรถโดยสารที่นำผู้อพยพข้ามพรมแดน เนื่องจาก การเข้าบางประเทศมีกฎว่าผู้เดินทางเข้าประเทศจะต้องแสดงให้เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองเห็นว่ามีเงินติดตัวมาตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การเข้าประเทศอาเจนติน่า ผู้เดินทางต้องแสดงว่ามีเงินติดตัวไม่น้อยกว่า US\$ 1,500 ชาวนาสัญชาติโบลิเวียจะเข้าประเทศอาเจนติน่าจึงต้องกู้เงินจากบริษัทรถโดยสาร โดยถูกคิดอัตราดอกเบี้ยสูงถึงอัตราร้อยละ 10 หรือกว่านั้น

ผู้ย้ายถิ่นโดยมากมักหวังว่าจะได้มีมาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้นข้อมูลในหนังสือพบว่า GDP ของสหรัฐอเมริกา และเม็กซิโกเป็น 6 : 1 และระหว่างโปแลนด์กับเยอรมันเป็น 11 : 1

ส่วนงานที่แรงงานต่างชาติทำแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ เช่นในสหรัฐอเมริกา แรงงานต่างชาติส่วนมากอยู่ในภาคเกษตรกรรม ในเบลเยียมและเนเธอร์แลนด์ มักอยู่ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ส่วนในเดนมาร์ก เยอรมันนี ออสเตรเลีย แคนาดา มักอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรม ในฝรั่งเศส และลักเซมเบิร์ก มักอยู่ในอุตสาหกรรมก่อสร้าง ในอังกฤษมักอยู่ในธุรกิจบริการ

จำนวนแรงงานย้ายถิ่นมักขึ้นลงรวดเร็วในยุคที่ข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน เช่น ระหว่างเม็กซิโกและสหรัฐอเมริกา เปิดเสรีด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์ต่าง ๆ แต่การขึ้นลงของแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายขึ้นอยู่กับทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจของประเทศผู้นำเข้า

แรงงาน และประเทศผู้ส่งออกแรงงาน ตัวอย่างเช่น ในรัฐแคลิฟอร์เนียที่มีพรมแดนติดกับประเทศเม็กซิโก จะพบเสมอว่าเมื่อไรที่เศรษฐกิจในรัฐแคลิฟอร์เนียบูม จะมีแรงงานเม็กซิกันเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมายมากมาย และจะเห็นชัดว่าเมื่อเศรษฐกิจของรัฐแคลิฟอร์เนียฟุบลง แรงงานเม็กซิกันผิดกฎหมายจะลดลง อย่างไรก็ตามเมื่อเศรษฐกิจของเม็กซิโกฟุบ จะพบแรงงานเม็กซิกันผิดกฎหมายเพิ่มขึ้นมากมายในรัฐแคลิฟอร์เนีย ทั้ง ๆ ที่เศรษฐกิจของรัฐแคลิฟอร์เนียเองก็ได้บูมแต่อย่างใด

ปัญหาแรงงานอพยพอย่างผิดกฎหมายมิใช่ของใหม่ แต่ปัญหากำลังจะขยายตัวมากขึ้น ปัญหาการอพยพของแรงงานอย่างผิดกฎหมายในยุโรป และออสเตรเลีย ได้ถูกนำมาเป็นตัวอย่างในหนังสือเล่มนี้

การอพยพของแรงงานจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งมีมาตั้งแต่สมัยยุคค้าทาส ก่อนปี 2393 คาดว่ามีทาสไม่ต่ำกว่า 15 ล้านคนถูกอพยพจากแอฟริกาไปยังอเมริกา ในศตวรรษต่อมาได้มีการเลิกทาส แต่ช่วงเวลานั้นได้มีทาสผิวดำในอเมริกาแล้วไม่ต่ำกว่า 30 ล้านคน คนผิวดำจากแอฟริกายังคงหลังไหลเข้าสู่อเมริกาอย่างต่อเนื่องหลังเลิกทาสแล้ว ไม่เพียงแต่คนผิวดำเท่านั้น ในหนังสือเล่มนี้ยังให้ข้อมูลอีกว่าในระหว่างปี 2389 - 2482 มีคนยุโรปอพยพไปอเมริการวม 59 ล้านคน บางส่วนไปยังออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และแอฟริกาใต้

การอพยพย้ายถิ่นในโลกเกิดขึ้นในระยะ 100 ปี หลังจากปี 2358 การอพยพเข้าสหรัฐอเมริกาสูงสุดในปี 2458 ด้วยจำนวนสูงถึง 1.2 ล้านคน ซึ่งเท่ากับ 1.2 เปอร์เซ็นต์ของพลเมืองอเมริกันในเวลานั้น ในปี 2539 มีผู้อพยพ

เข้าสหรัฐอเมริกาสูงถึง 996,000 คน แต่คิดเป็นร้อยละ 0.35 ของพลเมืองอเมริกันในปีนั้นเท่านั้น

สรุปหนังสือเล่มนี้มีการประเมินประเด็นโต้แย้งและข้อขัดแย้งมากและยังบรรจุข้อมูลการอพยพของแรงงานต่างชาติทั่วโลกที่ค่อนข้างทันสมัยจำนวนมาก เหมาะแก่การนำไปใช้อ้างอิง การวิเคราะห์ของผู้เขียนทำให้เห็นความเกี่ยวเนื่องระหว่างความเคลื่อนไหวทาง

เศรษฐกิจกับการอพยพได้เป็นอย่างดี และวิเคราะห์ให้เห็นผลกระทบของผู้อพยพจำนวนมากต่อฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศผู้นำเข้าแรงงานอย่างไรบ้าง ผู้อ่านจะเห็นได้ชัดเจนว่ายามเศรษฐกิจบูมมีผลต่อการเพิ่มการอพยพของแรงงานอย่างไร และยามเศรษฐกิจซบเซาผลตรงข้ามต่อจำนวนผู้อพยพอย่างไร เหมาะสำหรับผู้สนใจด้านเศรษฐศาสตร์แรงงานและบุคคลที่สนใจทั่วไป

บุญอง ชาวสิทธิวงษ์
(แปลและเรียบเรียง)

